

Розділ IV

ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

КОРМИЧ Л. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри соціальних теорій, доктор історичних наук, професор

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ ОЦІНКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ

Європейський вибір сучасної України втілюється в конкретні євроінтеграційні стратегії. Оцінити їх ефективність та доцільність можна за різними параметрами.

Перш за все, має бути проаналізована відповідність правовому полю, створеному національним законодавством та імплементованими в нього міжнародно-правовими нормами.

З цієї точки зору слід зазначити, що політичні процеси, орієнтовані на реалізацію обраного Україною європейського вектору розвитку, спираються на достатньо широку правову базу. Починаючи з Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. та Конституції України від 28.06.1996 р. формувався основний стратегічний напрямок європейського вибору України, як правової демократичної соціальної держави, яка забезпечує національні інтереси шляхом мирного взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства.

Протягом всіх років незалежного існування розроблялись та приймалися Закони, Концепції, Програми стосовно засад внутрішньої та зовнішньої політики, які підтверджували євроінтеграційне спрямування розвитку України.

Нарешті, узагальненим актом в цьому аспекті стала Угода про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікована Верховною Радою України 16.09.2014 р. Законодавчий орган прийняв низку законів, необхідних для виконання умов впровадження цієї угоди. Незважаючи на певні проблеми, які виникли в зв'язку з негативними результатами консультативного референдуму в Нідерландах в квітні 2016 року, це жодним чином не впливає на можливості України виконувати визначені стратегічні завдання щодо євроінтеграції і не змінює вектор розвитку.

Друга група параметрів оцінки процесу євроінтеграції України пов'язана з усвідомленням потреб такої інтеграції суспільством.

Піком демонстрації євроінтеграційних прагнень народу України стала «Революція гідності» на рубежі 2013–2014 років, яка наочно підтвердила переконання більшості соціуму в тому, що перспективи розвитку держави мають бути пов'язані саме з включенням до європейського цивілізаційного простору та входженням у європейські структури, передусім, Європейського Союзу.

Більшість інститутів громадянського суспільства своїми діями підтверджують налаштованість на реалізацію європейських стратегій, активізують участь громадян в цих процесах. Бо для громадян такий шлях розглядається як перспектива просування до більш високих стандартів рівня та якості життя.

Більше питань виникає щодо свідомої підтримки даного курсу з боку частини правлячої еліти. Особливо це стосується тих представників еліти, чиї бізнес інтереси тісно пов'язані Російською Федерацією. Санкції, заборони, обмеження, введені внаслідок агресії РФ, безумовно, зменшують їх фінансові прибутки. Прозорі правила ведення цивілізованого бізнесу в європейських країнах обмежують можливості отримувати надприбутки, зловживаючи владою та незаконно використовуючи державні ресурси. Тож зрозуміло їх бажання затягувати процеси євроінтеграції. Маючи широкі владні та матеріальні можливості впливу на прийняття рішень та їх виконання вони далеко не у всьому виступають прибічниками євроінтеграційних стратегій, стримуючи проведення необхідних для цього реформ. Тому таку альтернативну позицію слід враховувати в процесі євроінтеграції України.

Ще одна група критеріїв оцінки результативності європейських стратегій пов'язана з аналізом не лише людських, а і матеріально-фінансових ресурсів країни. Обтяжуючим фактором виступає сьогодні необхідність великих витрат, обумовлених анексією Криму Російською Федерацією в березні 2014 року і провокованими нею військовими діями на Сході України, значною кількістю внутрішньо переміщених осіб, руйнацією інфраструктури та економічного потенціалу частини регіонів держави.

Все це, безумовно, зменшує внутрішні економічні можливості виконання багатьох умов просування в європейському напрямку.

Залучення ж для реалізації таких цілей зовнішніх коштів несе в собі як позитивні можливості так і негативні наслідки. Бо це і збільшення державного боргу, за будь якої реструктуризації його. Розтягування у часі і просторі не знімає потреби остаточного вирішення питання. Крім того, внутрішньополітичні конфлікти, що існують в самому українському суспільстві та особливо на його владному рівні, створюють ситуацію певних розчарувань і деякої недовіри з боку наших європейських партнерів, стримуючи інвестиційні можливості тощо.

Зовнішньополітичні чинники визначаються також рядом складних ситуацій, які виникли в самому європейському співтоваристві і пов'язані

з великою кількістю мігрантів з країн, де йдуть війни, зокрема, із Сирії; з посиленням міжнародного тероризму, з настроями «свроскептиків» в ряді держав, наприклад у Великій Британії тощо. Це, безумовно, створює певні додаткові проблеми у ставленні до України, але не змінює головного: бажання бачити Україну частиною об'єднаної Європи та долучатись до підтримки нашої держави на шляху євроінтеграції.

Таким чином, можна констатувати, що існує чимало як об'єктивних так і суб'єктивних стримуючих факторів реалізації Україною євроінтеграційних стратегій, що не дозволяє говорити про короткі терміни їх впровадження в життя. Однак, разом з тим, очевидно, що загальний курс на євроінтеграцію, свідомо обраний самою Україною, підтримуваний європейськими державами та іншими нашими міжнародними партнерами, має цілком достатню базу для успішної реалізації.

ВИТМАН К. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доктор політичних наук, професор

ГЛОКАЛІЗАЦІЯ ЯК ГЛОБАЛЬНА МОДЕЛЬ СУЧАСНИХ ЕТНОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Глокалізація як глобальна модель сучасних етнополітичних процесів наразі активно розробляється та використовується етнополітичною наукою. Так, О. Маруховська-Картунова у своїх етноконфліктологічних дослідженнях доводить, що глокалізація супроводжується хаотичними проявами і явищами, які вкрай негативно позначаються на сфері етнонаціональних відносин, стаючи каталізаторами етноконфліктів [4]. Глокалізація як глобальна модель дозволяє вивчити більшість етнополітичних проблем під якісно новим кутом зору, що допомагає виявити їх глибинні причини та чинники, а отже, напрацювати більш ефективні механізми розв'язання.

Підходи до глокалізації в науці суттєво різняться, що ускладнює розуміння та вивчення явища. Адже глокалізація є поєднанням, на перший погляд, непомітних тенденцій — глобалізації та локалізації. Погодимося, що для етнополітолога подібна діалектика не повинна становити труднощів, адже для більшості етнополітичних процесів притаманні взаємосупроводжуваність, взаємоперехід та діалектична взаємодія. Наприклад, етнополітична інтеграція та дезінтеграція; толерантність та ксенофобія; консолідація та сепаратизація. Ці явища найчастіше є невід'ємними складовими одного етнополітичного процесу, перетікаючи одне в одне.